

Energiakaupungit ry

HE 156/2025 vp Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi sähkön ja eräiden polttoaineiden valmisteverosta annetun lain eräiden säännösten kumoamisesta

Lausunto Valtiovarainvaliokunnan verojaostolle | 19.11.2025

Energiakaupungit ry kiittää pyynnöstä tulla kuuluksi sähkön ja eräiden polttoaineiden valmisteveron muutoksia koskevassa lainsäädäntöhankkeessa. Keskitymme lausunnossamme konosalien sähköveromuutoksia koskeviin pykäläehdotuksiin.

Datakeskusten sähköveron kiristämisellä on kielteinen vaikutus Suomen investointiympäristöön. Konesali-investointien peruuntuminen hidastaa sähköjakelu- ja kaukolämpöverkkojen kehittymistä sekä edullisen ja päästöttömän kaukolämmön tarjonnan kasvua. Kiinnitämme erityistä huomiota siihen, että hallitus on tämän esityksen antamisen yhteydessä ilmoittanut varmistavansa Suomen kansantalouden kilpailukyvyyn ja kokonaisedun kannalta hyödyllisten datakeskusinvestointien toteuttamiseksi luomalla yhteiskunnallisesti hyödyllisille datakeskuksille erillisen tukimallin.

Energiakaupungit ry katsoo, että sähkön ja lämmön huippukulutusten ollessa lähellä toisiaan, olisi koko suomalaisia ja kuluttajia sekä energijärjestelmää vakautta hyödyntävää vahvistaa datakeskustoimijoiden kannusteita ohjata sähkön käytöstään aiheutuvat lämpöpäästöt kaukolämpöverkoissa hyödynnettäväksi kiertolämmöksi.

Datakeskusten lämpöpäästöjen minimointi on yksinkertaisin yhteiskunnan kokonaisedun ja energijärjestelmän kestävyiden kannalta arvioitava kokonaisuus. Siihen kohdennetuilla kannustimilla on saatavissa aikaan eniten positiivisia päästövaikutuksia ja energiatehokkuuden paranemista. Lämpöpäästöjä vähentävät ratkaisut myös synnyttävät Suomeen uusia liiketoimintamahdollisuuksia. Lisäksi mikäli lämpöpäästöjä ei ohjata lämpöverkkoihin, ohjautuu lämpö usein vesistöihin aiheuttaen haitallisia luontovaikutuksia.

Konesalien veronkiristyksen toteutuessa olemme esittäneet, että yhteiskunnallisten hyötyjen turvaamiseksi konesaleille tulisi perustaa sähköveron hyvitysjärjestelmä tehokkaaseen kaukolämpöverkkoon tai teollisuuden lämmöntuotantoon syötettyä energiaa vastaavalta osalta veronpalautuksena siinä suhteessa kuin datasalin tuottama lämpö hyödynnetään. Datakeskukset ovat joka tapauksessa velvoitettuja raportoimaan tilastoihin sen määrän, joka hukkalämpöä hyödynnetään.

Veroteknisesti mahdollisena ja perusteltuna pitäisimme sellaista ratkaisua, jossa **lämpöpäästönsä kiertoon ohjaavat datakeskukset voisivat jatkaa nykyisessä teollisuuden sähköveroluokassa, mikäli vähintään 50 prosenttia huippukulutusviikon aikana syntyvästä lämmöstä hyödynnetään kaukolämpöverkossa**. Tällainen rajausta olisi mahdollista säätää myös eduskunnan toimesta. Muutoksella olisi varsin rajatut fiskaaliset vaikutukset valtiontalouteen veromuutoksen perumiseen verrattuna, sillä rajausta on erittäin tiukka ja vain erittäin tehokkaasti lämpöpäästönsä kiertoon ohjaavat datasalit voisivat tähän tavoitteeseen päästä.

Isoimmille datakeskuksille esitetyn 50 prosentin hyödyntäminen on käytännössä mahdotonta, minkä vuoksi Energiakaupungit pitäisi perusteltuna myös sellaista vero-ohjausta, jossa esimerkiksi vähintään 10 prosenttia huippukulutuslämmöstä hyödyntäville datasaleille olisi kuluttajien sähköveroa matalampi, mutta muuta teollisuutta hiukan korkeampi uusi veroluokka.

Energiakaupungit ry korostaa, että vastoin eri yhteyksissä esitettyjä tulkintoja, hallituksen esityksen HE 85/2025 vp mukainen **energiatehokkuuslaki ei aseta käytännössä mitään käytännöllisiä velvoitteita hukkalämpöjen hyödyntämiseen**. Työ- ja elinkeinoministeriö on todennut energiatehokkuuslain muuttamista vain siltä osin, kun muuttaminen on tarpeen energiatehokkuusdirektiivin täytäntöönpanon vuoksi. Datakeskusten hukkalämmön hyödyntämisen osalta energiatehokkuusdirektiivin 26 artiklan 6 kohdan veloitteen täytäntöönpanemiseksi, ehdotetaan energiatehokkuuslain 29 e §:ssä kokonaisteholtaan yli 1 MW:n datakeskuksille säädettäväksi velvoite hyödyntää hukkalämpöä. Lisäksi ehdotetaan, että silloin kun hukkalämpöä ei miltään osin hyödynnetä, datakeskuksen ylläpitäjän on osoitettava, ettei se ole teknisesti tai

taloudellisesti toteutettavissa tekemällä kustannus-hyötyanalyysi, josta on ilmoitettava Energiavirastolle. Datakeskusten hukkalämmön hyödyntämisestä ei ehdoteta säädettäväksi energiatehokkuuslaissa kansallisesti tiukemmin, kuin mitä direktiivi velvoittaa.

EU-lainsäädännössä kansallinen energiatehokkuuden edistäminen direktiivin velvoitteita kunnianhimoisemmin toimin on hyväksyttävä peruste kansallisille tuille. **Siten hukkalämmön hyödyntämiseen perustuvien, valtiontueksi määriteltävien, verohyötyjen ei voida katsoa olevan missään määrin EU:n valtiontukisääntöjen vastaisia.**